

หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวน เรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวน
เรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย มีหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ๒ ฉบับ ได้แก่ หนังสือ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ และหนังสือสำนักงาน ก.พ.
ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการ ให้ถือเป็นความลับ หากเป็น
บัตรสนเท่ห์ (จดหมายฟ้องหรือกล่าวโทษผู้อื่นโดยไม่ลงชื่อหรือไม่ลงชื่อจริงของผู้เขียน) ให้พิจารณาเฉพาะรายชื่อ
ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น
- ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษโดยปิดชื่อผู้ร้องเรียนหรือสำเนาบัตรสนเท่ห์ให้ผู้บังคับบัญชา
ของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่า
กระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ ให้รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้
รับเรื่องทราบ
- ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราวฯ แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบในทางลับ หลังจากที่ได้รับ
เรื่องราวร้องทุกข์ และภายหลังการสืบสวนในเวลาอันสมควร
- ถ้าปรากฏว่า มีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำเนินคดีอาญา
ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการสอบสวน หรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
- ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้อง พยาน และบุคคลที่ให้ข้อมูล
ในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยาน
หรือการให้ข้อมูลนั้น
- ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับเพื่อหาข้อเท็จจริง หากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวน
ในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบ
ค่าใช้จ่ายไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

จะเห็นได้ว่าตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแม้ว่าผู้ร้องเรียนจะร้องเรียนโดยใช้รูปแบบบัตรสนเท่ห์
ก็ตาม แต่เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกลั่นแกล้ง หรือการร้องเรียนที่เกิดจากความคึกคะนองของบุคคลใด
บุคคลหนึ่ง รวมทั้งเพื่อประโยชน์ของทางราชการ จึงจำเป็นต้องมีพยานหลักฐาน กรณีแวดล้อมที่ปรากฏชัดแจ้ง
ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนได้ การร้องเรียนดังกล่าวจึงจะสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้

ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อราชการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ตามนัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ สรุปได้ว่า

- ให้ถือว่าการให้ข้อมูลหรือการเป็นพยาน หรือการส่งเอกสารหลักฐานเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
- ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่กลั่นแกล้งต่อข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน และจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือข่มขู่จากผู้ถูกร้องเรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งหรืออาญาให้ประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นนายแก้ต่าง
- ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานที่เป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อทางราชการได้
- คณะกรรมการสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจ เพื่อกันบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยาน หรือลดหย่อนผ่อนโทษได้ตามเหตุและผลของเรื่อง
- ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานสามารถร้องขอความเป็นธรรมต่อ ก.พ. ได้เมื่อถูกกลั่นแกล้งอันเป็นผลจากการให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน
- ข้าราชการทุกประเภทถือปฏิบัติตามมาตรการนี้ และองค์การกลางบริหารบุคคลสำหรับข้าราชการแต่ละประเภทอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้กระบวนการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการเกิดความเป็นธรรม และเหมาะสมตามควรแก่กรณีต่อไป

กลุ่มงานวินัย กองการเจ้าหน้าที่
กันยายน ๒๕๕๔